

କୃଷି ସୁଚନା ସେବା (ଧାନ)

ଭା.କୃ.ଅନୁ.ପ.-ଜାତୀୟ ଧାନ ଗବେଷଣା ଅନୁଷ୍ଠାନ, କଟକ-୭୫୩୦୦୭

୨୦୧୯ ମସିହା ଜୁନ୍ ମାସ ଦ୍ୱିତୀୟ ପକ୍ଷ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟପତ୍ର :

ଶୁଖିଲା ବୁଣା ଧାନ:

(କ) ଖାଲୁଆ ଜମିରେ ଶୁଖିଲା ବୁଣା ଧାନ:

- ❖ ମଧ୍ୟମ ଖାଲୁଆ ଜମିରେ ବର୍ଷାଧାନ, ଦୁର୍ଗା, ସି. ଆର୍ ଧାନ ୫୦୧, ସାରଳା ଏବଂ ଗାୟତ୍ରୀ ଆଦି କିସମ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ। ଖାଲୁଆ ଜମି ପାଇଁ ସି. ଆର୍ ଧାନ ୫୦୦, ସି. ଆର୍ ଧାନ ୫୦୨ (ଜୟନ୍ତୀ ଧାନ), ସି.ଆର ଧାନ ୫୦୩ (ଜଳମଣି), ସି.ଆର ଧାନ ୫୦୪, ସି.ଆର ଧାନ ୫୦୬ (ପ୍ରଶାନ୍ତ) ଆଦି କିସମ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ❖ ଧାନ ବିହନ ସଫା କରିବା ଏବଂ ଘାସ ମଞ୍ଜିକୁ ଅଲଗା କରିବା ପାଇଁ ଧାନ ବିହନ କୁ ୨% ଲୁଣ ଗ୍ରହଣରେ ବୁଡାଇ ଭାଷମାନ ଘାସ ମଞ୍ଜି ଓ ଅଗାଡି ଧାନ କୁ ବାହାର କରିଦିଅନ୍ତୁ।
- ❖ ଏକ କି.ଗ୍ରା. ଧାନ ବିହନ ପାଇଁ ଏକ ଲିଟର ପାଣିରେ ୧.୫ ଗ୍ରାମ୍ କାର୍ବୋଥାଇମିନ୍ (ବାଭିଷ୍ଟିନ୍) ବିହନ ମିଶାଇ ବିହନ ବିଶୋଧନ କରନ୍ତୁ। ଶୁଖିଲା ବିଶୋଧନ ପାଇଁ ୨ ଗ୍ରାମ୍ କାର୍ବୋଥାଇମିନ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ। ମହିଷା ରୋଗ ହେଉଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ଏକ ଲିଟର ପାଣିରେ ୦.୫ ଗ୍ରାମ୍ ଟ୍ରାଇସାଇକ୍ଲୋଜୋଲ୍ ୬୫ ଡବ୍ଲୁ.ଜି. (ବାନ୍ କିମା ବିମ୍) ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ❖ ଶୁଖିଲା ବୁଣା ଖାଲୁଆ ଜମିରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାତ୍ରାରେ ଫସଫରସ୍ ଏକର ପିଛା ୧୨ କି.ଗ୍ରା. ଏକର ପିଛା ୬୫ କି.ଗ୍ରା. ଏସ୍. ଏସ୍. ପି. କିମା ୨୭ କି.ଗ୍ରା. ଡି.ଏ.ପି.) ଏବଂ ଖାଲୁଆ ଗଭିର ଜମିରେ ଶେଷଥର ଜମି ପ୍ରସ୍ତୁତି ସମୟରେ ଏକର ପିଛା ୮ କି.ଗ୍ରା. ଫସଫରସ୍ (୫୦ କି.ଗ୍ରା. ଏସ୍. ଏସ୍. ପି. କିମା ୧୮ କି.ଗ୍ରା. ଡି.ଏ.ପି.) ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ❖ ଖାଲୁଆ ଏବଂ ମଧ୍ୟମ ଖାଲୁଆ ଜମିରେ ଧାନ ବୁଣା କାମ ଶେଷ କରିଦିଅନ୍ତୁ। ଦେଶୀ ଲଙ୍ଗଳ ସିଆର୍ ପଛରେ କିମା ସିଡ୍ ଟ୍ରିଲ୍ ବ୍ୟବହାର କରି ଏକର ପିଛା ୧୪-୧୬ କି.ଗ୍ରା. ଧାନ ବିହନ ବୁଣନ୍ତୁ।
- ❖ ଖାଲୁଆ ଜମିରେ ଧାନ ବୁଣା ସରିଥିଲେ ସେଠାରେ ଘାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଧାନ ବୁଣା ର ୮-୧୦ ଦିନ ପରେ କିମା ୨-୩ ପତ୍ର ଘାସ ରେ ଏକର ପ୍ରତି ଘାସମରା ଔଷଧ ବିସଫାକରିବାକ ସୋଡିୟମ୍ ୧୦% ଏସ୍.ସି. ୧୨୦ ମି.ଲି. ୧୨୦ ଲିଟର ପାଣିରେ ମିଶାଇ ସିଞ୍ଚନ କରନ୍ତୁ।

(ଖ) ଉଚ୍ଚ ସୁଖିଲା ଧାନ ବୁଣା ଜମି:

- ❖ ଡିପ ଜମି ପାଇଁ ସି. ଆର. ଧାନ ୧୦୦ (ସତ୍ୟଭାମା), ସି. ଆର. ଧାନ ୧୦୧ (ଅକ୍ଷିତ), ସହଭାଗି ଧାନ, ଫାଲ୍‌ଗୁନି, ବନ୍ଦନା ଆଦି ଧାନ କିସମ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ❖ ଧାନ ବିହନ ସଫା କରିବା ଏବଂ ଘାସ ମଞ୍ଜିକୁ ଅଲଗା କରିବା ପାଇଁ ଧାନ ବିହନ କୁ ୨% ଲୁଣ ଗ୍ରହଣରେ ବୁଡାଇ ଭାଷମାନ ଘାସ ମଞ୍ଜି ଓ ଅଗାଡି ଧାନ କୁ ବାହାର କରିଦିଅନ୍ତୁ।
- ❖ ଏକ କି.ଗ୍ରା. ଧାନ ବିହନ ପାଇଁ ଏକ ଲିଟର ପାଣିରେ ୧.୫ ଗ୍ରାମ୍ କାର୍ବୋଥାଇମିନ୍ (ବାଭିଷ୍ଟିନ୍) ବିହନ ମିଶାଇ ବିହନ ବିଶୋଧନ କରନ୍ତୁ। ଶୁଖିଲା ବିଶୋଧନ ପାଇଁ ୨ ଗ୍ରାମ୍ କାର୍ବୋଥାଇମିନ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ। ମହିଷା ରୋଗ ହେଉଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ଏକ ଲିଟର ପାଣିରେ ୦.୫ ଗ୍ରାମ୍ ଟ୍ରାଇସାଇକ୍ଲୋଜୋଲ୍ ୬୫ ଡବ୍ଲୁ.ଜି. (ବାନ୍ କିମା ବିମ୍) ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ❖ ଶେଷ ଓଡ଼ି ରାସ ସମୟରେ ସତା ଗୋବର ଖତ ଏକର ପିଛା ୦.୮ ଚନ୍ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ। ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାତ୍ରାରେ ଫସଫରସ୍ (୫୦ କି.ଗ୍ରା. ଏସ୍.ଏସ୍.ପି. କିମା ୧୮ କି.ଗ୍ରା. ଡି.ଏ.ପି.) ଏବଂ ଦୁଇ ଚତୁର୍ଥାଂଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ଏକର ପିଛା ୯.୯ କି.ଗ୍ରା. ଏସ୍.ଏସ୍.ପି.) ମୂଳସାର ଭାବେ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ।
- ❖ ଡିପ ଜମିରେ ଧାନ ବୁଣା କାମ ଶେଷ କରିଦିଅନ୍ତୁ। ଦେଶୀ ଲଙ୍ଗଳ ସିଆର୍ ପଛରେ କିମା ସିଡ୍ ଟ୍ରିଲ୍ ବ୍ୟବହାର କରି ୨୦x୧୦ ସେ.ମି. ବ୍ୟବଧାନ ରେ ଏକର ପିଛା ୧୪-୧୬ କି.ଗ୍ରା. ଧାନ ବିହନ ବୁଣନ୍ତୁ।
- ❖ ଡିପ ଜମିରେ ଘାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଧାନ ବୁଣା ର ୮-୧୦ ଦିନ ପରେ କିମା ୨-୩ ପତ୍ର ଘାସ ରେ ଏକର ପ୍ରତି ଘାସମରା ଔଷଧ ବିସଫାକରିବାକ ସୋଡିୟମ୍ ୧୦% ଏସ୍.ସି. ୧୨୦ ମି.ଲି. ୧୨୦ ଲିଟର ପାଣିରେ ମିଶାଇ ସିଞ୍ଚନ କରନ୍ତୁ।

(ଗ) ରୁଆ ଧାନ :

- ❖ ଖାଲୁଆ ଏବଂ ମଧ୍ୟମ ଖାଲୁଆ ଜମି ଯେଉଁଠାରେ ରୁଆ ଧାନ କରା ଯାଏ ସେଠାରେ ଧାନ କିସମ ତଥା ସି.ଆର ଧାନ ୩୦୭(ମଉଡମଣି) ସି.ଆର ଧାନ ୩୦୩, ସି.ଆର ଧାନ ୩୦୪, ଏମ୍ ଟି ଯୁ ୧୦୦୧, ଏମ୍ ଟି ଯୁ ୧୦୧୦, ନବାନ , ସି.ଆର ଧାନ ୩୧୦, ଡି. ଆର୍. ଆର୍. -

୪୪, ଉନ୍ନତ ଲଲାଟ, ସି.ଆର ଧାନ ୩୦୧, ସି.ଆର ଧାନ ୮୦୦, ସି.ଆର ଧାନ ୪୦୪ , ସର୍ଷି , ପୂଜା, ସର୍ଷି ସର୍ବ -୧ ଏବଂ ବିପିଟି ୫୨୦୪ ଇତ୍ୟାଦି ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।

- ❖ ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଲବଣଯୁକ୍ତ ଜମି ନିମିତ୍ତ ଲବଣ ସହଣୀୟ ଧାନ ବିହନ ଯଥା ସି.ଆର ଧାନ ୪୦୫ (ଲୁଣାସଂଖୀ), ସି.ଆର ଧାନ ୪୦୩ (ଲୁଣାସୁବର୍ଣ୍ଣ) ଏବଂ ଲୁଣିଶ୍ରୀ କିସମ ର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରନ୍ତୁ।
- ❖ ଜଳ ସେଚିତ ମଧ୍ୟ ଏବଂ ସଙ୍କ ଗଭୀର ବିଶିଷ୍ଟ ଖାଲୁଆ ଜମିରେ ସଙ୍କର ଜାତୀୟ ବିହନ ଚାଷ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ଥିବା ଚାଷୀ ଭାଇ ମାନେ ଉନ୍ନତ ମାନର ବିହନ ଯଥା ଅଜୟ, ରାଜଲକ୍ଷ୍ମୀ, ସି.ଆର ଧାନ ୭୦୧, କେ.ଆର.ଏଚ୍-୨, ପି.ଏଚ୍.ବି-୭୦୧ ବିହନ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ❖ ବାମ୍ବା ଧାନ ଚାଷ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ଥିବା ଚାଷୀ ଭାଇ ମାନେ ଉନ୍ନତ ମାନର କିସମ ଯଥା ଗୀତାଞ୍ଜଳୀ, ସି. ଆର ସୁଗନ୍ଧଧାନ ୯୦୭, ସି. ଆର ସୁଗନ୍ଧଧାନ ୯୦୮ ଏବଂ ସି. ଆର ସୁଗନ୍ଧଧାନ ୯୧୦ ବିହନ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ❖ ପ୍ରଥମ ମୌସୁମି ବର୍ଷା ହେବାପରେ ସଙ୍କ ଗଭୀର ବିଶିଷ୍ଟ ଖାଲୁଆ ଜମିରେ ଏକର ପିଛା ୧୨ କି.ଗ୍ରା ଧଣିଚା ବିହନ ବୁଣି ଦିଅନ୍ତୁ।
- ❖ ଏକ ଏକର ଧାନ ଜମିରେ ରୋଇବା ପାଇଁ ୩୨୦ ବର୍ଗ ମିଟର ତଳି ଘରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ। ଉଚ୍ଚତା ୧୦ ସେ.ମି. , ପ୍ରସ୍ଥ ୧.୨ ମିଟର ଥିବା ତଳିଘରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ । ଦୁଇ ତଳିଘରା ମଧ୍ୟରେ ୩୦ ସେ.ମି. ବ୍ୟବଧାନ ରଖନ୍ତୁ।
- ❖ ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ଧାନ ଏକର ପିଛା ୧୨-୧୬ କି.ଗ୍ରା ଏବଂ ସଙ୍କର ଧାନ ୫-୬ କି.ଗ୍ରା ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ❖ ଧାନ ବିହନ ସଫା କରିବା ଏବଂ ଘାସ ମଞ୍ଜିକୁ ଅଲଗା କରିବା ପାଇଁ ଧାନ ବିହନ କୁ ୨% ଲୁଣ ଦ୍ରବଣରେ ବୁଡାଇ ଭାଷମାନ ଘାସ ମଞ୍ଜି ଓ ଅଗାଡି ଧାନ କୁ ବାହାର କରିଦିଅନ୍ତୁ।
- ❖ ଏକ କି.ଗ୍ରା. ଧାନ ବିହନ ପାଇଁ ଏକ ଲିଟର ପାଣିରେ ୧.୫ ଗ୍ରାମ୍ କାର୍ବୋକ୍ସିଜିମ୍ (ବାଭିଷିନ୍) ବିହନ ମିଶାଇ ବିହନ ବିଶୋଧନ କରନ୍ତୁ । ଶୁଖିଲା ବିଶୋଧନ ପାଇଁ ୨ ଗ୍ରାମ୍ କାର୍ବୋକ୍ସିଜିମ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ। ମହିଷା ରୋଗ ହେଉଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ଏକ ଲିଟର ପାଣିରେ ୦.୫ ଗ୍ରାମ୍ ଟ୍ରାଇସାଇକ୍ଲୋଜୋଲ୍ ୭୫ ଡବ୍ଲୁ.ଜି. (ବାନ୍ କିମା ବିମ୍) ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ❖ ଶୁଖିଲା ତଳିଘରା ପ୍ରସ୍ତୁତି ଶେଷ କରନ୍ତୁ। ଯେଉଁ ଜମିରେ ଜଳସେଚନ ଏବଂ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ର ସୁବିଧା ଅଛି ସେଠାରେ ଆର୍ଦ୍ର ତଳିଘରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ ।
- ❖ ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ ଧାନ ଏକ ବର୍ଗ ମିଟର ରେ ୩୦-୪୦ ଗ୍ରାମ୍ ବିହନ ଏବଂ ସଙ୍କର ଜାତୀୟ ଧାନ ଏକ ବର୍ଗ ମିଟର ରେ ୧୫-୨୦ ଗ୍ରାମ୍ ବିହନ ବୁଣନ୍ତୁ। ତଳିଘରା ରେ ସମାନ ଭାବେ ମଞ୍ଜି ବୁଣନ୍ତୁ।
- ❖ ୪୦ ବର୍ଗ ମିଟର ତଳିଘରା ରେ ୨ ଝୁଡ଼ି ସତା ଗୋବର ଖତ ଏବଂ ୩୨୦ ବର୍ଗମିଟର ତଳିଘରାରେ (ୟୁରିଆ ୯ କି.ଗ୍ରା, ୨୫ କି.ଗ୍ରା. ଏସ୍.ଏସ୍.ପି., ୬.୭ କି.ଗ୍ରା ଏମ୍.ଓ.ପି କିମା ୯ କି.ଗ୍ରା ଡି.ଏ.ପି, ୬.୭ କି.ଗ୍ରା ଏମ୍.ଓ.ପି, ୫ କି.ଗ୍ରା ୟୁରିଆ) ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ।
- ❖ ତଳିଘରା ରେ ଘାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ବିହନ ବୁଣିବା ର ୦-୩ ଦିନ ପରେ ଏକର ପିଛା ପାଇରାଜୋସଲଫ୍ୟୁରାନ୍ ଇଥାଇଲ୍ ୮୦ ଗ୍ରାମ୍ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ।
- ❖ ତଳିଘରା ରେ ଉତ୍ତୁଣିଆ ପୋକ ଦେଖାଯାଏ ତେବେ ଏକର ପ୍ରତି **NSKE** (ଆକାଡିରାକ୍ଟିନ୍) ୮୦୦ ମି.ଲି. କିମା ଲାମଡା ସାଇହାଲୋଥ୍ରିନ୍ ୫ % ଇ.ସି. ୧୦୦ ମି.ଲି. କିମା ଥାୟାମିଥୋକ୍ସାମ୍ ୨୫% ଡବ୍ଲୁ.ଜି ୪୦ ଗ୍ରାମ୍ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ।
- ❖ ପତ୍ରରେ ମହିଷା ରୋଗର ୧-୨ ଚି ଦାଗ ଦେଖାଗଲେ ଏକ ଲିଟର ପାଣିରେ ୧ ଗ୍ରାମ୍ କାର୍ବୋକ୍ସିଜିମ୍ କିମା ଟ୍ରାଇସାଇକ୍ଲୋଜୋଲ୍ ୭୫ ଡବ୍ଲୁ.ପି ୦.୬ ଗ୍ରାମ୍ ମିଶାଇ ସିଞ୍ଚନ କରନ୍ତୁ।
- ❖ ଯେଉଁ ଜାଗାରେ ଚେରଗଣ୍ଡି ରୋଗ ଏବଂ କାଣ୍ଡବିହା ପୋକର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ଅଧିକା ଥାଏ, ସେଠାରେ ଧାନ ବୁଣିବାର ୧-୫ ଦିନ ପରେ ପ୍ରତି ବର୍ଗମିଟର ପିଛା, କାର୍ବୋକ୍ସିଜିମ୍ ଦାନାଦାର୍ ୩ ଗ୍ରାମ୍ କିମା ଫୋରେଟ୍ ୧ ଗ୍ରାମ୍ ଡିଆକ୍ଟିନନ୍ ୧ ଗ୍ରାମ୍ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ।
- ❖ ଜଦି ତଳିଘରାରେ ପତ୍ରପୋଡା ରୋଗ ଦେଖାଯାଏ ତେବେ ଏକ ଲିଟର ପାଣିରେ କାର୍ବୋକ୍ସିଜିମ୍ ୨ ଗ୍ରାମ୍ କିମା ପ୍ରୋପିକୋନାଜୋଲ୍ (ଟିଲ୍) ୧ ମି.ଲି. ପାଣିରେ ମିଶାଇ ସିଞ୍ଚନ କରନ୍ତୁ।

*****